

# on monen alan ammattilais

Toukokuinen tuhopolttio löi synkän ruhjeen Porvoon vanhan kaupungin idylliin. Vuosisatoja mäen päältä taivasta kohti kohonnut tuomiokirkko on ollut osa kansallismaisemaa, yksi arvokkaimmista rakennuksista. Nyt pressujen alla ahkeroivat eri alojen ammattilaiset, jotta Porvoon tuomiokirkko saadaan taas arvoiseensa kuntoon.

## PORVOO (MT)

Rakennustelineiden ja pressujen peittävä Porvoon tuomiokirkko on synkkä näky. Vaikka tietäkin tuhopolton surulliset seuraukset, läheltä katsoessa hätkähtää sittenkin. Jotain sieltä totisesti puuttuu: koko valtava katto rakenteineen.

Rakennustelineiden sisällä tapahtuu kuitenkin koko ajan. "Nyt vahvistetaan kirkon päätyjä. Länsipääty on jo valmis ja työn alla on itäpääty", kertoo Porvoon seurakuntayhtymän kiinteistöpäällikkö **Boris Björkendahl**. Tulen vaurioittamia osia hakataan pois ja tiiliä saumataan uudestaan.

Pressujen alla korjataan myös tulen kuumuudessa ja sammutustöissä kärsineitä kattoholveja.

Toukokuisen tuhopolton jälkeen oli tärkeää ensimmäiseksi suojata kirkko mahdollisimman nopeasti.

Nyt kirkko on paketissa rakennustelineiden ja peitteiden sisällä. Kaiken yllä on tilapäinen peltikatto. Suojassa tulen runtelema kirkko ei silti täysin ole.

"Kyllä kaikki haittaa, niin tuuli, sade kuin lumikin", Björkendahl huokaa. "Kun saataisiinkin tehdä tätä jatkuvassa kesäauringossa."

Sivutuuli on pahin. Komealla paikalla oleva kirkko on ilman kattoa pahassa paikassa: kaikki tuulet osuvat siihen.

## Järeää, kuivaa puuta kaivataan

Vanhan kivikirkon paanukatto on melkoinen puurakennelma. 1 600 neliön kattoon hupenee 50 000–60 000 paanua. "Pelkkään paanukattoon menee noin 450 kuutiota puuta. Lisäksi tulee rakenteisiin tarvittava puu", Björkendahl kertoo.

Uusi katto rakennetaan mäntypaanuisista, koska edellinenkin katto oli tehty männystä.

Paanut teetetään urakoitsijalla. Korjausrakentamisen mestari, kirvesmies Erkki Hiipakka Ilmajoelta valvoo paanujen tekoa ja katsoo myös niihin sopivan puutavaran metsäasiantuntijoiden kanssa. Paanuihin käytettävälle puulle on erityiset vaatimukset, se ei saa olla oksaista.

Björkendahl arvelee, ettei paanuihin

tarvittavan puun saaminen ole mikään ongelma. Puun hankintaan ja kuivumiseen on aikaa, sillä paanukattoja asennetaan todennäköisesti vasta syksyllä 2008.

"Ihmiset ovat innokkaita myymään puuta. Monet tosin luulevat, että saavat meiltä hyvää hintaa, mutta ei me makseta ylihintoja, vaan ihan käypä hinta", Björkendahl toteaa.

Isompi haaste on löytää nopeasti rakenteisiin sopivaa kuivaa puuta. Rakenteisiin tarvitaan nimittäin todella järeää puuta.

Björkendahlin mukaan sahoilta ei juuri ole tarjolla 100x200-millistä, puhumatkaakaan 200x200-millistä puutavarasta. "Valmista kuivaa sahatavaraa saa lyhydellä etsiä."

Puunhankinta on parhaillaan käynnissä. "Ensin inventoidaan seurakuntayhtymän omat metsät ja sitten naapurin metsät", Björkendahl kuvaa. Puutavaraongelmaa ratkoo työryhmä, jossa on mukana paikallinen metsänhoitoyhdistys.

Lopuksi paanukatto tieteenkin tervataan. "Onneksi EU on tulossa siinä asia-sa järkiinsä", Björkendahl hymähtää.

## Tuhopoltto muutti kunnostussuunnitelman

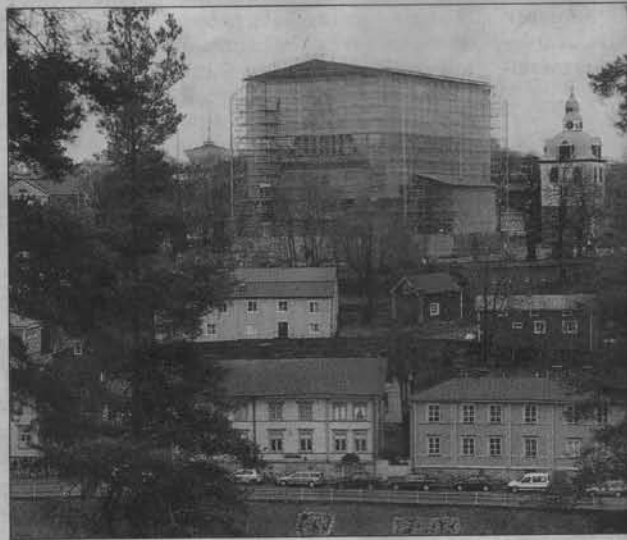
Kunnostustyöhön oli suunniteltu tiimi tavallaan valmiina, sillä seurakuntayhtymä oli suunnitellut kirkolle paljon pienempää kunnostusta.

Niinpä projektiin valitut pääarkkitehti, konservattori ja lvi-urakoitsija saivat jatkaa paisuneessa kunnostusprojektissa. Tuhopolton jälkeen uutena tiimiin tarvittiin rakennesuunnittelija ja työhön saatiin Juhani Penttämikko.

Pääarkkitehti **Ulla Rahola** on kiitollinen saadessaan toimia suureksi kasvaneen kunnostusprojektin pääsuunnittelijana. "Tämä on haastava, mielenkiintoinen ja monisyinen työ. Monenlaista ammattitaitoa tarvitaan", hän toteaa.

"Tosin paljon mieluummin olisin tehnyt tämän homman niin, että meillä olisi ollut katto pään päällä", hän hymähtää. "Siinä meni mukana historiaa aikamoinen määrä."

Pääsuunnittelijan mukaan katon ra-



kentäminen onkin koko kunnostustyön haastavin tehtävä. "Toinen on konservointityö ja siinä esimerkiksi oikeiden puhdistusmenetelmien löytäminen."

Saumaajia, konservoijia ja muita ammattilaisia on nyt töissä on kymmenkunta ihmistä, mutta kaiken kaikkiaan Björkendahl arvioi kunnostustyön vaativat noin sadan ammattilaisen työpanosta.

Oman sanansa projektissa sanovat niin museovirasto, kirkkohallitus, opetushallitus kuin rakennusluvan antava Porvoon kaupunkikin.

Björkendahlin mukaan museoviraston vaatimukset ovat aika kovat. "Jos liima-putupalkkeja voisi käyttää, katon rakenteet olisivat melkein jo valmiina", mies heittää. "Mutta kaikki pitää entisöidä niin pitkälle kuin mahdollista samanlaisiksi kuin se oli."

Se merkitsee täyspuisten rakenteiden lisäksi muun muassa takorautanaloja ja erityisellä reseptillä tehtyä saumauslaastia. "Kalkki-vesi-liete mujuu saaveissa 3–4 viikkoa", Björkendahl kertoo ja nostaa muovipeitettä saaviryppään yltä.

Alustava budjetti on nyt valmis. Kustannusarvio on 4,3 miljoonaa euroa, josta vakuutus korvaa 77 prosenttia. Seurakuntayhtymälle maksettavaa jäisi vajaa miljoonan. Siihen onneksi oli jo varauduttu kun suunniteltiin kunnostusta ennen paloa. Lopullisia hinta-arvioita ei vielä tiedetä, sillä suunnitelmatkin ovat vielä kesken.

"Näyttäisi kuitenkin siltä, että vakuutukset ovat olleet aika oikean suuruiset", Björkendahl toteaa tyytyväisenä.

## Deadline maaliskuussa 2009

Kivinen holvikatto suojasi kirkon sisätilo-

# tilaisten yhteistyötä



**Siinä meni mukana historiaa aikamoinen määrä.**

ja pahimmilta tuhoilta, mutta savu- ja vesivahinkoja sielläkin on.

Konservaattorit puhdistavat vanhoja maalauksia. Palossa alas tipahtaneet kattokruunut on viety korjattaviksi. Nyt holvien huippuja koristavat nokiset tähdet ja ammottavat reiät kertovat palossa alas tipahtaneista kattokruunuista. Ne on viety korjattaviksi.

Onneksi urut ovat kunnossa. Ne tarkistettu ja niiden ympärille rakennetaan suojausta, ettei niille satu vahinkoa kunnostustöiden yhteydessä.

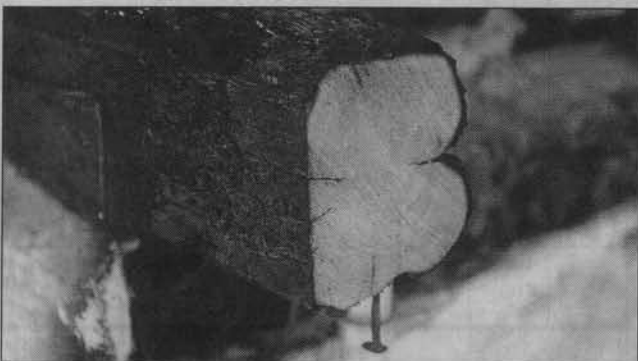
Yllätyksiäkin paljastunut: sakastin lattian alta löytyi 1730-luvulta vanha viinikellari, jonka olemassaolosta ei tiedetty yhtään mitään.

Satoja vuosia vanhan arvorakennuksen kunnostuksessa ei hötkyillä, mutta ei siihen voida loputtomiinkaan käyttää aikaa.

"Deadline on selvä. Se on 29. maaliskuuta 2009, jolloin vietetään Porvoon valtiopäivien 200-vuotisjuhlaa", Björkendale toteaa.

"Kyllä se onnistuu, kunhan saadaan nyt sitä puuta."

MIA PALOKALLIO



Holvien huippuja koristavat nokiset tähdet ja ammottavat reiät kertovat palossa alas tipahtaneista kattokruunuista. Ne on viety korjattaviksi.

## Merkittävimpiä rakennuksia Keskiaikainen kirkko on palanut monta kertaa ennenkin

Porvoon tuomiokirkon on arvioitu olevan Suomen keskiajan ja koko historian merkittävimpiä rakennuksia. Harvalla kirkolla maassamme on myöskään niin merkittävä ja näkyvä paikka kaupunkimaisemassa kuin Porvoon tuomiokirkolla. Keskiaikainen harmaakivikirkko päätyineen hallitsee jyrkänä vanhan kuninkaantien maisemaa.

Kirkon vanhin osa on rakennettu 1200–1300-luvun vaihteessa. Siitä on enää jäljellä kaksi seinää, jotka muodostavat nykyisen kirkon luoteisnurkan. Rostockilaisen Carsten Nübuhrin

suunnittelema uudisrakennus rakennettiin 1414–1418.

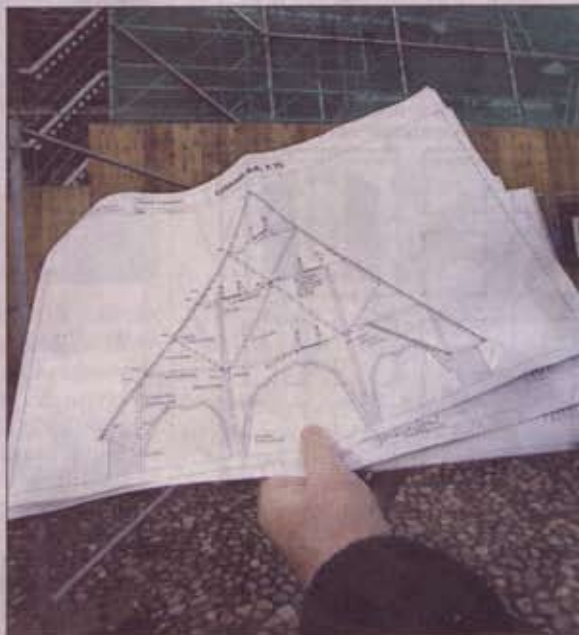
Porvoon tuomiokirkko on poltettu moneen kertaan moneen kertaan ennenkin, vuosina 1508, 1571, 1590 ja 1708. Sodassa, vuonna 1941 kirkkoon osui pommi.

Suomalaiset muistavat tuomiokirkon kirkollisten tapahtumien lisäksi myös Porvoon vuoden 1809 valtiopäivistä. Siellä keisari Aleksanteri I otti vastaan säätyjen uskollisuudenvalan sen jälkeen kun oli luvannut pitää voimassa Suomen vanhat lait.

MT



Rakennustelineiden sisällä tapahtuu koko ajan. Nyt vahvistetaan kirkon päätyjä ja korjataan holveja, kertoo Porvoon seurakuntayhtymän kiinteistöpäällikkö Boris Björkendahl.



Uudelleen rakennettava paanukatto on melkoinen puurakennelma. Pelkkään paanukattoon menee noin 450 kuutiota puuta.



Jukka Kinnunen saumaa noin 30 metrin korkeudessa huokeissa maisemissa, vaikkakin harsopitteen sisällä. "Tämä on tosi mielenkiintoista, kyllä tällainen spesifi homma voittaa aina tavalliset rappautyöt", mies tuuraa. Hänen mukaansa on haastavaa työskennellä vanhoilla laasteilla, joita ei käytetä muilla rakennustyömailla enää. "Aika menee täällä ylhäällä tosi nopeasti."